

เมื่อเข้าถึงยุคที่กิจการรถไฟไทยมีความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ยุคที่การไปรษณีย์โทรเลขและการสื่อสารด้วยเทคโนโลยี อันทันสมัยถูกวางรากฐานให้มั่นคง ยุคที่ไทยเริ่มต้นกิจการการบินเป็นประเทศแรกในเอเชีย ยุคที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่า มีบุคคลสำคัญของชาติได้ทุ่มเท เสียสละ เพื่อนำพาประเทศให้พัฒนารุ่งเรืองเฉกเช่นอารยประเทศอื่นๆ ในโลก

พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน คือหนึ่งในบุคคลสำคัญ ผู้ทรงมีบทบาทสำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย ในช่วงแห่งการเปลี่ยนผ่านและพัฒนาประเทศไปสู่ยุคใหม่เพื่อให้ทัดเทียมชาติตะวันตก ทั้งยังสามารถดำรงรักษาเอกราชให้รอดพ้นจากการล่าอาณานิคม พระองค์ไม่เพียงทรงเป็นนักพัฒนาผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล หากแต่ยังทรงเป็นต้นแบบในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและความกล้าหาญมาตลอดพระชนม์ชีพ โดยทรงเห็นประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตนเสมอ

14 กันยายน ของทุกปี จึงเป็นวันที่เราพร้อมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณและพระกรณียกิจของพระองค์ท่าน ที่ทรงมอบให้คนไทยทั้งประเทศ

พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน พระผู้ทรงอยู่ในความรำลึกของคนไทยทุกคนตลอดไป

Gen. Prince Purachatra, the Prince of Kamphaengphet is highly recognized as one of the important figures of the modern Thai history. A son of King Chulalongkorn (Rama V), he was instrumental during the country's transition period (early 20th century) as he introduced many new technologies to modernize Thailand. A visionary leader, his integrity was a role model for civil servants and professionals throughout his lifetime. He always put the nation's interest before his own interests, making him renowned as one of the most influential leaders of Thailand in the 20th century.

ประสูติ

23 มกราคม 2424

พระนามเดิม "พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร" เป็นพระราชโอรสองค์ที่ 35 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเจ้าจอมมารดาวาด (สกุลเดิม "กัลยาณมิตร")

ทรงเริ่มศึกษาหนังสือไทยที่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบในพระบรมมหาราชวัง มีพระยาโอวาทวรภิกข (แก่น) เป็นผู้ถวายพระอักษร

26 มีนาคม 2439

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระอรรคราชเทวี ทรงตรึงรางเงินรางทอง เปิดทางรถไฟหลวงสายแรกจากกรุงเทพฯ ถึงพระนครศรีอยุธยา ระยะทาง 71 กิโลเมตร

21 กันยายน 2449

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระยศเป็น นายพันเอก จเรทหารช่าง และผู้ช่วยผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ

2434

6 พฤศจิกายน 2444

สำเร็จการศึกษา ทรงได้รับพระยศเป็นนายร้อยตรี นอกกองประจำการกองร้อย ปี 2 กองทหารอินยิเนียร์ กรมบัญชาการทหารบก มณฑลกรุงเทพฯ

2437 - 2447

เสด็จไปทรงศึกษาทางด้านโยธาธิการที่โรงเรียนแฮร์โรว์ วิชาวิศวกรรมที่ตรีเน็ตี คอลเลจ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และวิชาทหารช่างที่แซทแฮม ประเทศอังกฤษ

24 มกราคม 2450

เปิดทางรถไฟสายตะวันออก
จากกรุงเทพฯ ถึงฉะเชิงเทรา
ระยะทาง 61 กิโลเมตร

15 สิงหาคม 2452

ทางรถไฟสายเหนือจาก
บ้านดาราถึงปางต้นผึ้ง
และส่วนทางแยกจากบ้านดารา
ถึงสวรรคโลก

23 ตุลาคม 2453

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5 เสด็จสวรรคต

2444

2454

27 พฤศจิกายน 2449

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สถาปนาพระอิสริยยศ
เป็น "กรมหมื่นกำแพงเพชร
อัครโยธิน"

11 พฤษภาคม 2451

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เลื่อนพระยศเป็นนายพลตรี
ทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการ
กองพลที่ 1 รักษาพระองค์
และจเรทหารช่าง

15 กุมภาพันธ์ 2452

เปิดทางรถไฟสายแม่น้ำ
ยาว 6.5 กิโลเมตร

มิถุนายน 2453

กรมรถไฟเปิดโรงงาน
ที่มักกะสัน และเริ่มก่อสร้าง
สถานีกรุงเทพ

31 มกราคม 2454

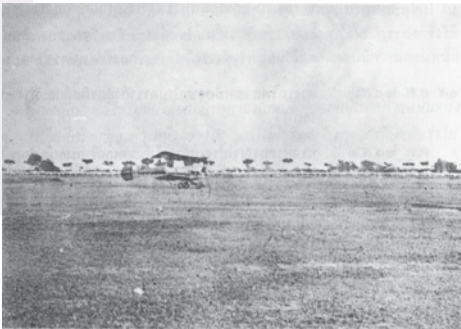
นายพลตรี กรมหมื่นกำแพงเพชร อัครโยธิน เสด็จขึ้นบินคู่กับ นายแวนเดนปอร์น ในการแสดง เครื่องบินครั้งแรกในประเทศไทย ที่ราชกรีฑาสโมสร นับเป็นคนไทย คนแรกที่ได้ขึ้นเครื่องบิน ทรงแสดง ให้ประจักษ์ว่า "อะไรที่ฝรั่งทำได้ คนไทยก็ทำได้"

2454

นายพลตรี กรมหมื่นกำแพงเพชร อัครโยธิน จเรทหารช่าง นำความกราบบังคมทูลให้ทรงเห็นถึงความสำคัญของการบิน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างใหญ่หลวงแก่กองทัพไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นชอบ และทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คัดเลือกนายทหาร ส่งไปศึกษาการบินที่ประเทศฝรั่งเศส

2 4 5 3

1 กุมภาพันธ์ 2453

วันประศาสตร์ของการบินไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน มาทอดพระเนตรการแสดง การบินที่ราชกรีฑาสโมสร

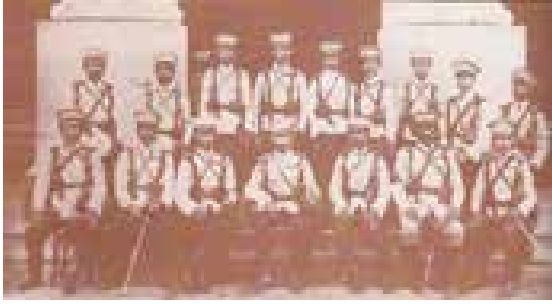
9 กุมภาพันธ์ 2454

ทรงดำรงตำแหน่ง แม่ทัพกองทัพอากาศที่ 1

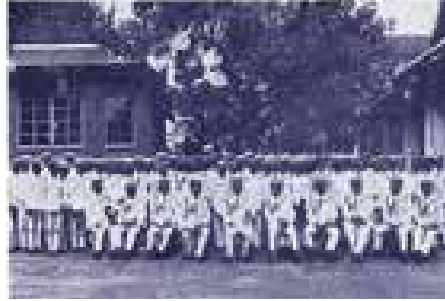
25 พฤศจิกายน 2454

เปิดเดินรถไฟถึงหัวหิน

7 ธันวาคม 2454

นายพลตรี กรมหมื่น
กำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเป็น
ผู้นำขบวนสวนสนามในงาน
พระราชพิธีบรมราชาภิเษก
สมโภชของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ซึ่งเป็นการรวมพลสวนสนาม
ที่ใหญ่ที่สุดของพระนครยามปกติ
มีทหารในบังคับบัญชาถึง
43,000 คน และเป็นครั้งแรก
ที่นายพลของไทยนำกองทัพอากาศ
ทำการตรวจรับพล

15 มกราคม 2456

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง
แผนกรถไฟ กรมยุทธศาสตร์
ขึ้นในกรมเสนาธิการทหารบก
แล้วส่งนายทหารไปฝึกหัด
การเดินรถไฟ และฝึกหัดงาน
ช่างกลในโรงงานมักกะสัน

5 ธันวาคม 2456

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ทรงดำรงตำแหน่งจเรทหารช่าง
และจเรกองทัพบกและปืนเล็กปืนกล
อันเป็นตำแหน่งที่ต้องตรวจตรา
การทหาร และการงานทุกสิ่ง
ทุกอย่างทั่วราชอาณาจักร

2 4 5 6

11 เมษายน 2455

ได้รับพระราชทานเลื่อนยศเป็นนายพลโท

2 พฤศจิกายน 2456

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง
แผนกการบินทหารบกให้อยู่ใต้
บังคับบัญชาของ นายพลโท
กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน
จเรทหารช่าง นับว่าประเทศไทย
เริ่มมีกำลังทางอากาศเป็น
ประเทศแรกในทวีปเอเชีย

As an army colonel,
Prince Purachatra
commanded the first
Army's Aviation
Division - also the
first Airforce in
Asia.

29 ธันวาคม 2456

นายพลโท กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงจัดตั้งโรงเก็บเครื่องบินชั่วคราวขึ้นที่สนามม้าสระปทุม และใช้พื้นที่บริเวณนั้นเป็นสนามบิน ราชกรีฑาสโมสรจึงเป็นสนามบินแห่งแรกของประเทศไทย

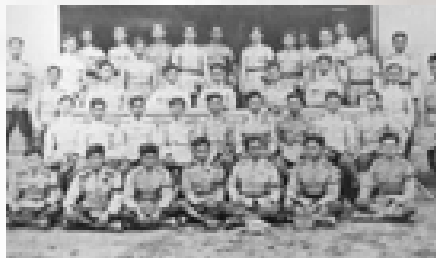
กระทรวงกลาโหมสั่งให้มีการทดลองบินเป็นครั้งแรก ใช้เครื่องบินเบรเกต์ ปีก 2 ชั้น แบบเก่า นายพันตรีหลวงศักดิ์ศัลยาวุธเป็นนักบิน ปรากฏว่าเครื่องบินประสบอุบัติเหตุ ใบพัดหัก จึงเริ่มหาวัสดุไม้มาแทนใบพัดที่หัก นับว่ากิจการช่างอากาศยานได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกในเมืองไทย

27 มิถุนายน 2460

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกองบัญชาการรถไฟทั้ง 2 สาย เป็นกรมเดียวกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งนายพลโท กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับตำแหน่งหัวหน้าปกครองสูงสุดของรถไฟไทย

He combined two separate railway services under one single structure and became the first commander of the Royal Thai Railway, a new entity responsible for railway management in Thailand.

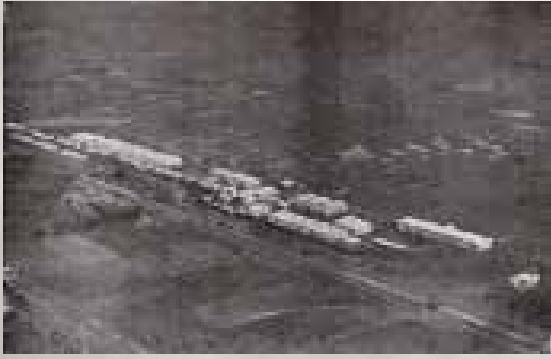

22 กรกฎาคม 2460

รัฐบาลไทยประกาศเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 1 มีการปลดพนักงานที่เป็นบุคคลชาติฝ่ายตรงข้ามออกจากตำแหน่งสำคัญในราชการกรมรถไฟ

27 สิงหาคม 2460

นายพลโท กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จจมนายยู เพื่อเจรจาลดหย่อนสัญญาต่อทางรถไฟเชื่อมระหว่าง 2 ประเทศ และชี้ขาดสถานีพรมแดน

22 กุมภาพันธ์ 2457
เคลื่อนย้ายสนามบินไปอยู่ที่ตำบลดอนเมือง

1 เมษายน 2457
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เปลี่ยนนามกระทรวงโยธาธิการ
เป็นกระทรวงคมนาคม

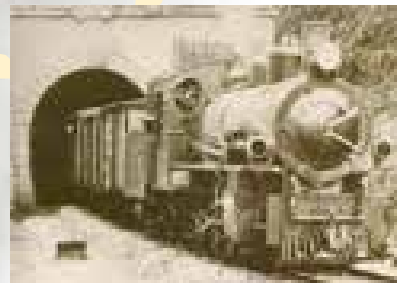

5 มิถุนายน 2460
รัฐบาลไทยดำริจะประกาศสงครามเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตร ในสงครามโลกครั้งที่ 1
จึงเตรียมหาผู้ที่จะเข้ารับหน้าที่และภาระในการควบคุมกิจการรถไฟ ที่ตกอยู่ในมือ
ชาวต่างชาติมานาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโท กรมขุน
กำแพงเพชรอัครโยธิน ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงชั่วคราว

11 พฤษภาคม 2459
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น
"กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน"

31 มีนาคม 2461
อุโมงค์ขุนตานสร้างแล้วเสร็จ
ก่อนกำหนดที่วางไว้ถึง 9 เดือน
อุโมงค์ยาวทั้งสิ้น 1,361.30 เมตร
เป็นอุโมงค์ที่ยาวที่สุดในเอเชีย
ขณะนั้น

19 มิถุนายน 2461
ทดลองวิ่งรถจักรเปล่าๆ
ลอดอุโมงค์ขุนตานไปทางเหนือ

21 มิถุนายน 2461
สถานีจิตรลดาสร้างเสร็จ

28 มิถุนายน 2461
รถจักรมีขบวนพ่วง
ลอดอุโมงค์ขุนตานเป็นครั้งแรก

1 กรกฎาคม 2461

ทางแยกชุมทางหาดใหญ่
ไปสถานีป่าดงเบขาร์เสร็จ
เรียบร้อย ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ออกประกาศ
เปิดทางรถไฟหลวงสายใต้
ให้เดินรถไฟติดต่อกับ
รถไฟมลายู

21 พฤศจิกายน 2461

นายพลโท กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงจ้างแพทย์ไทย
เข้าเป็นแพทย์ของกรมรถไฟหลวง

10 ธันวาคม 2461

นายพลโท กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จเมืองฝาง
เพราะทรงได้ยินว่ามีแหล่งน้ำมันปิโตรเลียมอยู่เป็นจำนวนมาก
จากนั้นได้ทรงสั่งเครื่องเจาะ และจ้างชาวต่างประเทศ
ชื่อ นายวาย. บัวเยร์ ให้เป็นนายช่างแร่
และนายอุดม เลิศวนิช ไปเจาะตรวจ

1 เมษายน 2462

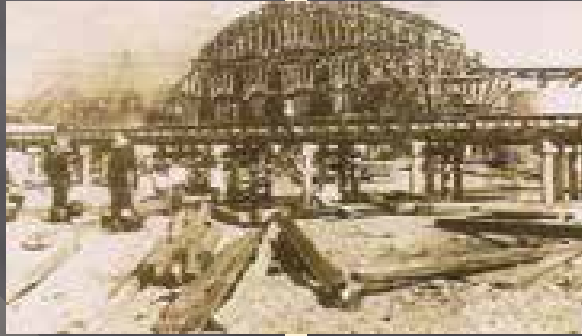
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้เลื่อนพระยศเป็นนายพลเอก

7 พฤษภาคม 2462

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมรถไฟหลวงจัดสร้างทางรถไฟ
สายตะวันออก จากจังหวัดฉะเชิงเทราไปยังอรัญประเทศ
เพื่อติดต่อกับอินโดจีน

8 พฤศจิกายน 2462

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างทางรถไฟ
สายนครราชสีมาไปอุบลราชธานี

10 มกราคม 2463

นายพลเอก กรมขุนกำแพงเพชร
อัครโยธิน เสด็จตรวจราชการ
ภาคเหนือ และทรงตรวจตรา
การก่อสร้างสะพานรถไฟ
ด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กที่ท่าชมภู
ซึ่งเป็นงานที่ทำหายความรู้อัน
ทางวิศวกรรมของพระองค์ท่านมาก

17 กุมภาพันธ์ 2463

ทดลองบินเพื่อกิจการพลเรือนเที่ยวแรก จากสนามบิน
ดอนเมืองไปจันทบุรี และทดลองขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ
เป็นครั้งแรกด้วย ใช้เวลาบินเพียง 1 ชั่วโมง 38 นาที

19 เมษายน 2463

นายพลเอก กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จทอด
พระเนตรกิจการรถไฟในยุโรป โดยทรงทบทวนเรื่องก่อสร้าง
สะพานพระราม 6 และสั่งรถเสียบึงกับรถนอนชั้น 1 มาใช้กับ
รถด่วนเดินทางระยะไกล

1 มีนาคม 2464

เปิดเดินรถไฟจากสถานีบาลอถึงสถานีตันหยงมัส
ทางสายใต้ มีสะพานเหล็กข้ามแม่น้ำสายบุรี 5 ช่อง

He led a draft legislation that governed railway and highway services in Thailand which then effectively brought authorized citizens' and industrial rail services under jurisdiction of the Railway Board.

15 สิงหาคม 2464

ทรงกราบบังคมทูลแนะนำ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ในการออก
พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟ
และทางหลวง เพื่อควบคุม
คุ้มครองการรถไฟ ทางหลวง
รถไฟราษฎร์ที่ได้รับอนุญาต
และรถไฟอุตสาหกรรม ให้ขึ้นอยู่กับ
สภากิจการการรถไฟ

17 กันยายน 2464

เปิดการเดินรถไฟจากสถานีตันหยงมัส ถึงสถานีสุโขทัย
เป็นอันสิ้นสุดทางประธานสายใต้จากสถานีธนบุรี ถึงสถานี
สุโขทัย รวมระยะทาง 1,144 กิโลเมตร ปลายทางไป
เชื่อมกับรถไฟมลายูที่มาจากกลันตัน

กันยายน 2464

นายพลเอก กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเริ่มศักราชใหม่ ของกิจการรถไฟไทย โดยปรับปรุงรถจักรให้เป็นมาตรฐาน และ ทรงสนใจในการใช้รถจักรดีเซล ทำให้ไทยเป็นประเทศแรก ในเอเชียที่ให้ความสนใจในการใช้รถจักรดีเซล

2 มกราคม 2465

เปิดเดินรถขบวนรถเร็วระหว่างประเทศ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง จากบางกอกน้อยถึงไปร

เปิดบ้านพักรถไฟที่บางกอกน้อย หาดใหญ่ ลำปาง และเชียงใหม่

2465

1 มกราคม 2465

เปิดเดินรถถึงเชียงใหม่

1 มิถุนายน 2465

กระทรวงกลาโหม เปิดเส้นทางบินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการขนส่งผู้โดยสารอากาศยานระหว่างนครราชสีมา - ร้อยเอ็ด - อุบลราชธานี

1 พฤศจิกายน 2465

เปิดเดินรถไฟจากนครราชสีมาถึงสถานีท่าช้าง

26 ตุลาคม 2465

แขกชุดแรกเข้าพักที่โรงแรมหัวหินเป็นการทดลอง มีห้องพัก 28 เตียงนอน สนามกอล์ฟ 9 หลุม และสนามเทนนิส กรมรถไฟหลวงให้มีบริการอาหาร และพนักงานรับใช้ มีผู้จัดการคอยดูแล นับเป็น โรงแรมชายทะเลแห่งแรกของประเทศไทย

10 พฤษภาคม 2465

นายพลเอก กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ให้กรมรถไฟหลวง เปิดเดินรถด่วนระหว่างประเทศ จากบางกอกน้อยถึงปรี โดยพ่วงรถโดยสารชั้นที่ 1 มีที่นั่งนอน ใช้เดินทางได้ ทั้งกลางวันและกลางคืน รวมทั้งรถเสบียงเข้าไปในขบวนด้วย

2465

นายพลเอก กรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงนำเครื่องอาณัติสัญญาณแผ่นตราทาง สะดวกแบบ "ไทเยอร์" มาใช้ในเส้นทางรถไฟ กรุงเทพ - บ้านภาชี จำนวน 24 เครื่อง

11 พฤษภาคม 2465

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น "กรมหลวงกำแพงเพชร อัครโยธิน"

2466

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน เสด็จตรวจทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ และอินโดจีน เพื่อสำรวจเส้นทางคมนาคม และการเชื่อมต่อทางในประเทศให้สะดวกขึ้น และเพื่อดูแลทางติดต่อกับอินโดจีน

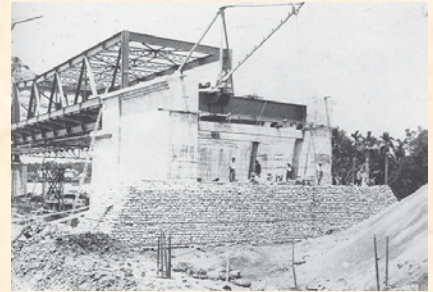
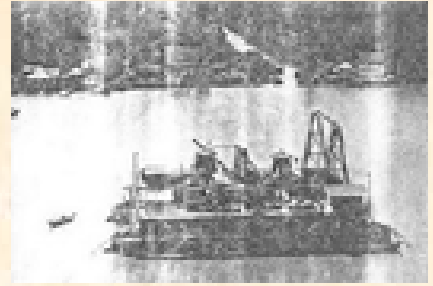
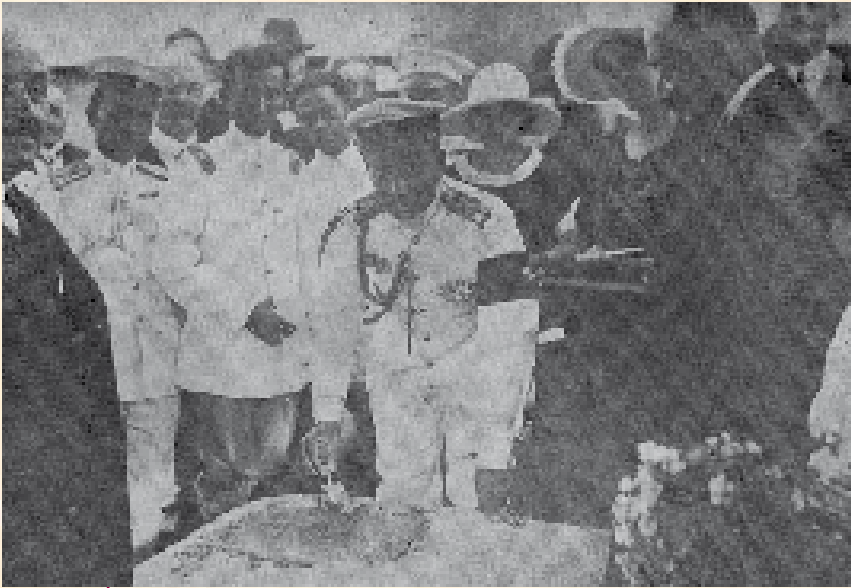
2466

15 มกราคม 2466

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน กราบบังคมทูล ขอพระบรมราชานุญาต ให้นายช่างไทยของกรมรถไฟที่เคยเรียน ต่างประเทศ ออกไปดูงานเพิ่มเติมในยุโรปหรืออเมริกาทุกๆ 5 ปี และขอพระบรมราชานุญาตแบ่งการจ่ายเงินเดือนของข้าราชการ กรมรถไฟ ซึ่งถือว่าเป็นรัฐพาณิชย์ ออกเป็นเงินเดือนแท้ๆ และ เงินแถมเป็นโบนัสเล็กน้อยตามส่วนส่วนของรายได้

1 เมษายน 2466

กรมรถไฟหลวง จำหน่ายอาหารในรถเสบียง สายเหนือเอง มีอาหารและเครื่องดื่ม สุราทุกชนิด ของต่างประเทศ และคืออกเทลทุกอย่าง เพื่อให้ ความสุขสบายแก่ผู้โดยสารอย่างดีที่สุดเหมือน โรงแรมชั้นหนึ่ง

8 เมษายน 2466

นายพลเอก กรมหลวง
กำแพงเพชรอัครโยธิน
ผู้บัญชาการรถไฟ
ทรงวางศิลาฤกษ์สะพาน
พระราม 6 ความยาว
441.46 เมตร เชื่อมทาง
รถไฟสายเหนือและสายใต้
เข้าด้วยกัน โดยมีบริษัท
เดย์เด แห่งประเทศฝรั่งเศส
เป็นผู้ก่อสร้าง

1 ตุลาคม 2466

กรมรถไฟหลวง
จำหน่ายอาหารใน
รถเสบียงสายใต้เอง

20 พฤษภาคม 2467

นายพลเอก กรมหลวง
กำแพงเพชรอัครโยธิน
ทรงวางระบบงานคลัง
พัสดุของกรมรถไฟหลวง
เสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

1 มกราคม 2468

เปิดเดินรถไฟจาก
สถานีฉะเชิงเทรา
ถึงสถานีกันทรบุรี
ทางสายนี้ตัดไปเชื่อม
กับรถไฟกัมพูชาที่
ตำบลคลองลึก
อำเภออรัญประเทศ
และเปิดให้มีการขนส่ง
ถูงไปรษณีย์ระหว่าง
กรุงเทพฯ กับ
ฉะเชิงเทรา ปรจจีนบุรี
และกันทรบุรี โดย
ทางรถไฟ

2466

สร้างสะพานรถไฟ
ข้ามแม่น้ำมูล
ยาว 150 เมตร

1 มกราคม 2467

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงมีพระราชดำรัสประกาศเปิดโรงแรม
หัวหิน บ้านพักตากอากาศอันแสนสบาย
และอาหารโอชารส ซึ่งสร้างความพึงพอใจ
ให้นักท่องเที่ยวเป็นอันมาก

27 พฤษภาคม 2467

ปีแรกที่มีการจัด
เหล่าทหารสื่อสารขึ้น
เป็นครั้งแรก

1 เมษายน 2468

เปิดเดินรถไฟจากสถานี
ท่าช้างถึงบุรีรัมย์

25 พฤศจิกายน 2468

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 6 สวรรคต

22 ธันวาคม 2468

นายพลเอก กรมหลวง
กำแพงเพชรอัครโยธิน
เสด็จตรวจการก่อสร้าง
ทางรถไฟสายอุบลราชธานี
และอินโดจีน

2468

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชร
อัครโยธิน จเรการช่างทหารบก
และนายพันโทพระอร่ามรมชิต
หัวหน้าแผนกที่ 2 กรมจเร
การทหารช่างทหารบก
คิดออกแบบเครื่องวิทยุโทรเลข
โทรศัพท์ขึ้นมาใหม่ ขนานนามว่า
แบบ "จ.ช.1" (จเรการช่าง 1)
รับส่งได้ไกลถึง 350 กิโลเมตร
เท่ากับเครื่องยี่ห้อมาร์คโคนีที่แรง
ที่สุดในขณะนั้น แต่กินไฟน้อยกว่า
และน้ำหนักเบากว่ามาก
โดยทรงประทานความคิดนี้ให้เป็น
กรรมสิทธิ์แก่กระทรวงกลาโหม

25 มกราคม 2469

นายพลเอก กรมหลวง
กำแพงเพชรอัครโยธิน
เสด็จตรวจทางสาย
เหนือถึงเชียงแสน

5 ธันวาคม 2468

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชร
อัครโยธิน ทรงดำเนินเรื่อง
ดัดแปลงพระราชวังพญาไทเป็นโฮเต็ล
เจนสเร็จบริบูรณ์ กล่าวได้ว่าเป็น
โรงแรมเดอลูกซ์ชั้น 5 ดาวแห่งแรก
ของเมืองไทย

กรมรถไฟหลวงได้ถ่ายภาพภายใน
โรงแรมทำเป็นโปสการ์ดวางขายตาม
สถานีรถไฟ และส่งไปเผยแพร่
ในต่างประเทศทั่วโลก นับได้ว่า
พระองค์ทรงเป็นบิดาของ
การโรงแรม การโฆษณา และ
การประชาสัมพันธ์

To make the railway services more popular among Thai and foreign passengers, he renovated the Phya Thai Palace to be a 5-star hotel and made it a postcard picture for advertisements inside and outside Thailand. Because of that, he is also known as the father of Thai hotel and advertising industries as well as public relations.

18 กุมภาพันธ์ 2469

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จฯ ทรงเปิดโรงแรมวังพญาไท
โรงแรมที่หรูหราที่สุดในประเทศในขณะนั้น

2469

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชร
อัครโยธิน ดำริให้กรมไปรษณีย์โทรเลข
จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชน
ในนาม "ที่ทำการไปรษณีย์ประเภทส่วนลด"

2 มิถุนายน 2469

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเปลี่ยนแปลงและปรับปรุง
โครงสร้างด้านการบริหารงานของกรมไปรษณีย์โทรเลข ทรงส่งเสริมที่ทำการ
ไปรษณีย์อนุญาตเอกชน การจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ในชุมชน และการจัดระบบ
เรื่องเวลาในการนำจ่าย นับเป็นผู้ที่ทรงมีแนวคิดในการพัฒนากิจการไปรษณีย์
ที่ถูกต้อง และตรงต่อความเป็นจริงด้วยระบบการบริหารงานสมัยใหม่
อีกทั้งนำระบบเศรษฐศาสตร์มาใช้จัดทำรายรับรายจ่ายให้เป็นแบบแผน

1 สิงหาคม 2469

กรมไปรษณีย์โทรเลขรับโอนสถานีวิทยุโทรเลขมาจาก
กระทรวงทหารเรือ

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน เริ่มใช้
โทรศัพท์ทางไกลของรถไฟ หลังจากติดตั้งประจำกลและ
เครื่องอานติสัญญาณแผ่นตราทางสะดวกแล้ว

18 ตุลาคม 2469

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชร
อัครโยธิน ทรงเสนอให้ออก
พระราชบัญญัติการจัดบำรุงสถานที่
ชายทะเลตะวันตก เพื่อจัดเป็น
สถานที่ตากอากาศ ส่งเสริม
การท่องเที่ยว และขยาย
ความเจริญไปสู่ท้องถิ่น

2469

เริ่มการใช้เครื่องห้ามล้อดูดลมในขบวนรถสินค้า และติดตั้งประแจกลตามสถานี

1 เมษายน 2469

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมเข้าเป็นกระทรวงเดียวกัน และให้ นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน รุ่งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม และทรงเป็นนายกสภาเผยแพร่พาณิชย์ด้วย โดยทรงพ้นจากตำแหน่งทางทหารทั้งหมด

15 พฤษภาคม 2469

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นเสนาบดีกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม หลังจาก รุ่งตำแหน่งมา 6 สัปดาห์

1 พฤษภาคม 2469

เปิดการเดินรถไฟจากจังหวัดบุรีรัมย์ถึง จังหวัดสุรินทร์

8 พฤศจิกายน 2469

เปิดเดินรถไฟสายตะวันออก ไปจนถึงอรัญประเทศ

10 พฤศจิกายน 2469

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงให้ย้ายที่ว่าการกรมไปรษณีย์โทรเลข จาก ที่ทำการไปรษณีย์ที่ 1 มารวมอยู่ที่เดียวกับ ที่ทำการไปรษณีย์ที่ 2 และให้เรียกชื่อว่า "สำนักงานไปรษณีย์โทรเลขกลาง"

1 มกราคม 2470

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จฯ ทรงเปิดสะพานพระราม 6
ให้รถด่วนสายใต้ (บางกอกน้อย - ไซร)
ออกจากหัวลำโพงแทน

เปิดรับฝากและจ่ายเงินธนาณัติกับนานา
ประเทศ

6 มีนาคม 2470

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระ
พระบรมราชินี เสด็จประพาสทางรถไฟถึงเชียงใหม่
เป็นเวลา 1 เดือน ทรงเป็นพระมหากษัตริย์
ในพระราชวงศ์จักรีพระองค์แรกที่เสด็จ
ถึงจังหวัดนี้ กรมรถไฟหลวงจัดรายการเสด็จ
พระราชดำเนินครั้งนี้อย่างยิ่งใหญ่

ธันวาคม 2469

สะพานพระราม 6 สร้างแล้วเสร็จ

31 มีนาคม 2470

มีทางรถไฟคู่ระหว่างสถานีกรุงเทพและบางซื่อ

กรมไปรษณีย์โทรเลขตั้งฐานการทำงานให้เจริญก้าวหน้า 2 ประการ คือ วางหลักการควบคุมไปรษณีย์ให้ทันสมัย และขยายโครงการวิทยุให้กว้างขวาง

สร้างสนามกอล์ฟเพิ่มเติมที่โรงแรมหัวหินอีก 9 หลุม

7 พฤศจิกายน 2470

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชร อัครโยธิน เสด็จแทนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รับช้างเผือกที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งบริษัท บอร์เนียว จำกัด ฑูลเกล้าฯ ถวาย และทรงนำช้างบรรทุกรถไฟมากรุงเทพฯ

1 พฤษภาคม 2470

เปิดเดินรถไฟจากจังหวัดสุรินทร์ถึงสถานีหัวยทับทัน

2470

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงริเริ่มกิจการวิทยุและวิทยุกระจายเสียงขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นวิวัฒนาการใหม่ของโลกยุคนั้น โดยทรงตั้งเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงทดลองขนาดเล็กขึ้นในวังบ้านดอกไม้ เพื่อค้นคว้าส่วนพระองค์ ให้ชื่อสถานีว่า "HS 1 PJ" HS เป็นสัญญาณเรียกขาน ซึ่งสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศเป็นผู้กำหนดไว้ในกฎสากลสำหรับใช้เรียกชื่อสถานีวิทยุในประเทศไทย ส่วน PJ ย่อมาจาก บุรฉัตรไชยากร

Following his promotion as an army general, Prince Purachatra initiated the radio service and broadcast in Thailand. He experimented broadcasting services by setting up a broadcast studio at his own Baan Dok Mai Palace, and called the station "HS 1 PJ".

21 มกราคม 2471

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเปิดโรงแรมราชธานีที่สถานีกรุงเทพ

27 กุมภาพันธ์ 2471

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง คงดำรงตำแหน่งเสนาบดีพาณิชย์และคมนาคมเพียงตำแหน่งเดียว แต่ยังคงดูแลกิจการกรมรถไฟหลวงอย่างใกล้ชิด

เมษายน 2471

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเร่งผลิตภัณฑ์เกษตรของไทยเป็นสินค้าส่งออก

ทรงสร้างสะพานกษัตริย์ศึกที่ยศเสข้ามคลองผดุงกรุงเกษม ติดต่อกับที่ของกรมรถไฟหลวง เพื่อให้เป็นต้นแบบสะพานข้ามทางรถไฟในอนาคต

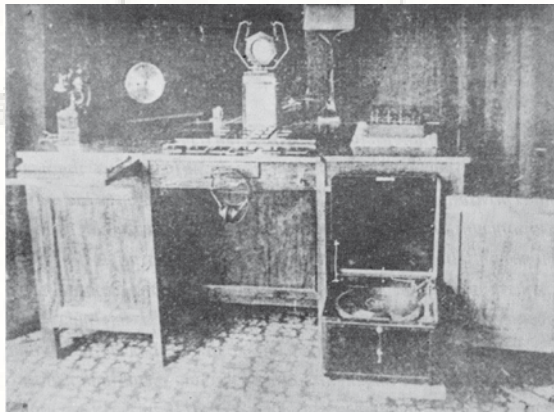
มีนาคม 2471

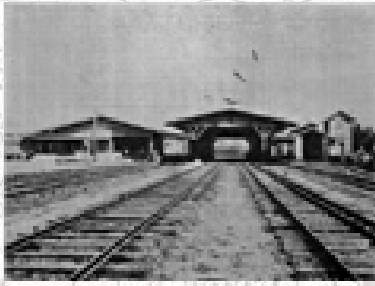
กรมไปรษณีย์โทรเลขติดตั้งเครื่องวิทยุ Telefunken ที่รับและส่งกับประเทศอื่นๆ ได้โดยตลอด

2471

รับโอนงานคลังออมสินจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมาให้กรมไปรษณีย์โทรเลข โดย นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงอำนวยการให้งานดำเนินก้าวหน้าขึ้น

ทรงดำริตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียงขึ้น โดยส่งเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นเข้ามาทดลอง ให้อยู่ในความควบคุมของกองช่างวิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลข ตั้งสถานีที่ตึกทำการไปรษณีย์ปากคลองโอ่งอ่าง ตำบลราชบุรณะ ให้ชื่อว่าสถานี "HS 4 PJ" ปรากฏว่าสามารถรับฟังได้ดีทั่วพระราชอาณาจักร เมื่อใช้เครื่องรับชนิดหลอดอย่างปานกลาง

1 สิงหาคม 2471

เปิดเดินรถไฟจากสถานีหัวยี่ทับทันถึงจังหวัดศรีสะเกษ

เปิดโรงงานประกอบตัวรถใหม่ที่มักกะสัน

เริ่มวางทางคูจากบางซื่อไปคลองรังสิตเพื่อต่อไปถึงบ้านภาชี

2472

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงสั่งซื้อรถจักรดีเซลกำลัง 180 แรงม้า จำนวน 2 คัน เข้ามาใช้เป็นรุ่นแรกในประเทศไทย และเป็นรายแรกในทวีปเอเชีย โดยใช้เป็นรถจักรสำหรับสับเปลี่ยนและลากจูงขบวนรถท้องถิ่นรอบกรุงเทพฯ

As the Royal Thai Railway's commander, Prince Purachatra ordered two new 180-HP diesel-engine locomotive to be used in Thailand – the first in Asia. The trains were used to shuffle train lines and haul the around-Bangkok local train services.

6 เมษายน 2472

เปิดสะพานลอยแห่งแรกในประเทศไทย โดยนายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงสร้างต่อกันกับสะพานกษัตริย์ศึก ข้ามทางรถไฟที่ผ่านถนนพระราม 1 เพื่อความปลอดภัยของประชาชนและความสะดวกของการจราจร

1 พฤษภาคม 2472

เปิดเดินรถไฟสายชุมทางถนนจิระถึงสถานีโนนสูง อันเป็นระยะแรกของทางรถไฟที่แยกจากจังหวัดนครราชสีมาขึ้นไปสุดที่จังหวัดหนองคาย

12 เมษายน 2472

นายพลเอก กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน ส่งลายพระหัตถ์ข้ามทวีปจากเยอรมนีมาไทยทางวิทยุ เป็นวิทยุภาษาภาษาไทยแผ่นแรกของโลก และทรงทดลองรับส่งวิทยุโทรทัศน์ข้ามทวีประหว่างเยอรมนีและประเทศไทยด้วย โดยทรงมีแนวคิดขยายการวิทยุโทรทัศน์ระหว่างประเทศไทยกับยุโรป

8 พฤษภาคม 2472

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็น "กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน"

30 กรกฎาคม 2472

ที่ประชุมสภาเสนาบดี อนุมัติ โครงการเดินรถไฟด้วยกำลังไฟฟ้า

ตุลาคม 2472

เริ่มสำรวจน้ำตกทำไฟฟ้า เพื่อใช้เดินรถไฟ

เปิดโรงงานประกอบรถจักรที่ มักกะสัน

ซื้อรถจักรไอน้ำชนิดการิตต์ แบบสองคันต่อ จำนวน 6 คัน สำหรับใช้ลากรถสินค้าในทางชั้นมากในเส้นทางสายตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างแก่งคอยกับปากช่อง

1 กรกฎาคม 2472

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เปิดประมูลสร้างสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ (สะพานพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก) มีบริษัทเข้าประมูล 6 บริษัท

9 ธันวาคม 2472

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน กราบบังคมทูลเสนอให้เปลี่ยนระบบโทรศัพท์ให้ทันสมัยเป็นแบบอัตโนมัติ และส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษางานในต่างประเทศด้วยทุนทรัพย์ของพระองค์เอง

2473

เปลี่ยนรางรถไฟเป็นกว้าง 1.00 เมตร เสร็จบริบูรณ์ทั่วราชอาณาจักร

9 มกราคม 2473

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ทรงวางศิลาฤกษ์สะพานปทุมบรมราชานุสรณ์ พระราชทานนามสะพานแห่งนี้ว่า "สะพานพระพุทธยอดฟ้า"

4 สิงหาคม 2473

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน ทรงให้แผนกโฆษณาของคลังออมสิน ทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ชักจูงให้ประชาชนรู้จักการประหยัดทรัพย์ และฝากคลังออมสินเป็นครั้งแรก

1 เมษายน 2473

เปิดเดินรถไฟจากจังหวัดศรีสะเกษไปสุดทางที่จังหวัดอุบลราชธานี และลงมือสำรวจเพื่อสร้างทางรถไฟจากจังหวัดขอนแก่นไปจังหวัดหนองคาย

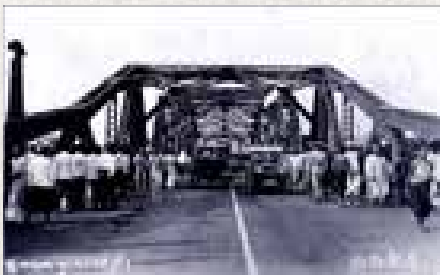

25 กุมภาพันธ์ 2474

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเปิดการส่งวิทยุกระจายเสียงเป็นรายการประจำ โดยเปิดปฐมฤกษ์ในวันพระราชพิธีฉัตรมงคล โดยใช้ชื่อสถานีว่า "สถานีวิทยุกรุงเทพฯ ที่พญาไท" ตั้งอยู่ที่พระราชวังพญาไท โดยใช้เครื่องส่งฟิลลิปของฮอลแลนด์ กำลังส่ง 2.5 กิโลวัตต์ ออกอากาศทุกคืน เวลา 19.00 - 22.00 น. ยกเว้นวันพุธ และวันเสาร์ โดยรายงานข่าวตลาด และมีข่าวเป็นภาษาอังกฤษทุกวันอาทิตย์ เวลา 20.45 น.

31 พฤษภาคม 2474

บริษัท ดอร์แมนลง สร้างสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ เสร็จก่อนกำหนดถึง 5 เดือน มอบให้กระทรวงพาณิชย์และคมนาคมดูแลรักษา

2 ตุลาคม 2474

ทรงรถยนต์ทดลองวิ่งข้ามสะพานพระพุทธยอดฟ้า เป็นครั้งแรก

เริ่มสร้างถนนประชาธิปไตย วงเวียนเล็กฝั่งธนบุรี

2474

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน สั่งซื้อรถจักรดีเซลไฟฟ้าเพิ่มขนาด 1,400 แรงม้า เพื่อใช้กับทางขนาด 1.00 เมตร ซึ่งเป็นรถจักรที่มีกำลังมากที่สุดในโลกในสมัยนั้น มาใช้ลากจูงขบวนรถสินค้าบนทางภูเขา

1 พฤษภาคม 2474

เปิดการเดินทางรถจากสถานีโนนสูง ถึงสถานีบัวใหญ่

1 กรกฎาคม 2474

ก่อสร้างทางคู่เพื่อให้รถไฟวิ่งได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ตอนที่หนึ่งทำเสร็จเรียบร้อย เปิดเดินรถได้ระหว่างสถานีกรุงเทพกับสถานีคลองรังสิต

21 ตุลาคม 2474

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นอภิรัฐมนตรี ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมาก ทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาราชการทั้งปวงของพระมหากษัตริย์

ธันวาคม 2474

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงนำรถจักรดีเซลไฟฟ้าขนาด 900 แรงม้า มาใช้ลากจูงขบวนรถด่วนสายใต้เป็นครั้งแรก

24 มีนาคม 2475

กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ประกาศออกใช้ตราไปรษณียากรพิเศษ 8 ชนิด สำหรับงานสมโภชกรุงเทพมหานคร ครบ 150 ปี โดยเผยแพร่ข่าวทางวิทยุให้ประชาชนทราบเรื่องการฉลองพระนครอย่างกว้างขวาง

4 - 9 เมษายน 2475

ฉลองสมโภชกรุงเทพมหานคร ครบ 150 ปี

10 พฤษภาคม 2475

นายพลเอก กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ลงพระนามให้สัมปทานแก่ บริษัท เดิรอากาศ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทการบินพาณิชย์แรกของไทย ดำเนินการบินพาณิชย์ได้ในประเทศไทย จีน อินเดีย และพม่า

นายพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ประชาธิบดีทหารเอกภูภาค
ปิยมหาราชวงศ์วิศิษฏ์ อเนกยন্ত্রวิจิตรกฤตยโกศล วิมลรัตนมหาโยธาธิบดี ราชธรรมาธิบดี
พาศนัยการคมนาคนม อุดมรัตนตรัยสรณธาดาหมักทวเมตตาศวาศรัย จัตรีชัยดิลกบพิตร
(พระนามเต็ม)

14 กันยายน 2479

สิ้นพระชนม์ ณ ประเทศสิงคโปร์
พระชันษา 54 ปี 7 เดือน 22 วัน

ทรงเป็นต้นราชสกุล "จักรีชัย"

ตามรอย เส้นทาง นักพัฒนา

พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน

In addition to the work he dedicated for the Thai railway industry, Prince Purachatra was also a great manager, a military leader, an engineer, and a telecommunication expert. His diligence and personal sacrifice in his work earned tremendous respect from people, especially those who worked with him, as a true role model for development work in Thailand.

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้กำเนิดกิจการรถไฟไทย บุคคลหนึ่งผู้ทรงสานต่อ กิจการรถไฟด้วยความมุ่งมั่นทุ่มเท จนมีความเจริญ และเป็นรากฐานของระบบคมนาคมขนส่งทางรางของประเทศ คือ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชร อัครโยธิน พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ผู้ทรงบำเพ็ญกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ต่อ ประเทศชาติในด้านต่างๆ มาตลอดพระชนม์ชีพ

นอกเหนือจากงานกิจการรถไฟ พลเอก พระเจ้าบรม วงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงมีความสามารถ รอบด้าน ทั้งด้านการทหาร ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงด้าน วิศวกรรมและการสื่อสารโทรคมนาคม ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ และความเสียสละของพระองค์ท่าน จึงทรงเป็นนักพัฒนา ที่เป็นต้นแบบในการทำงานเพื่อแผ่นดินอย่างแท้จริง

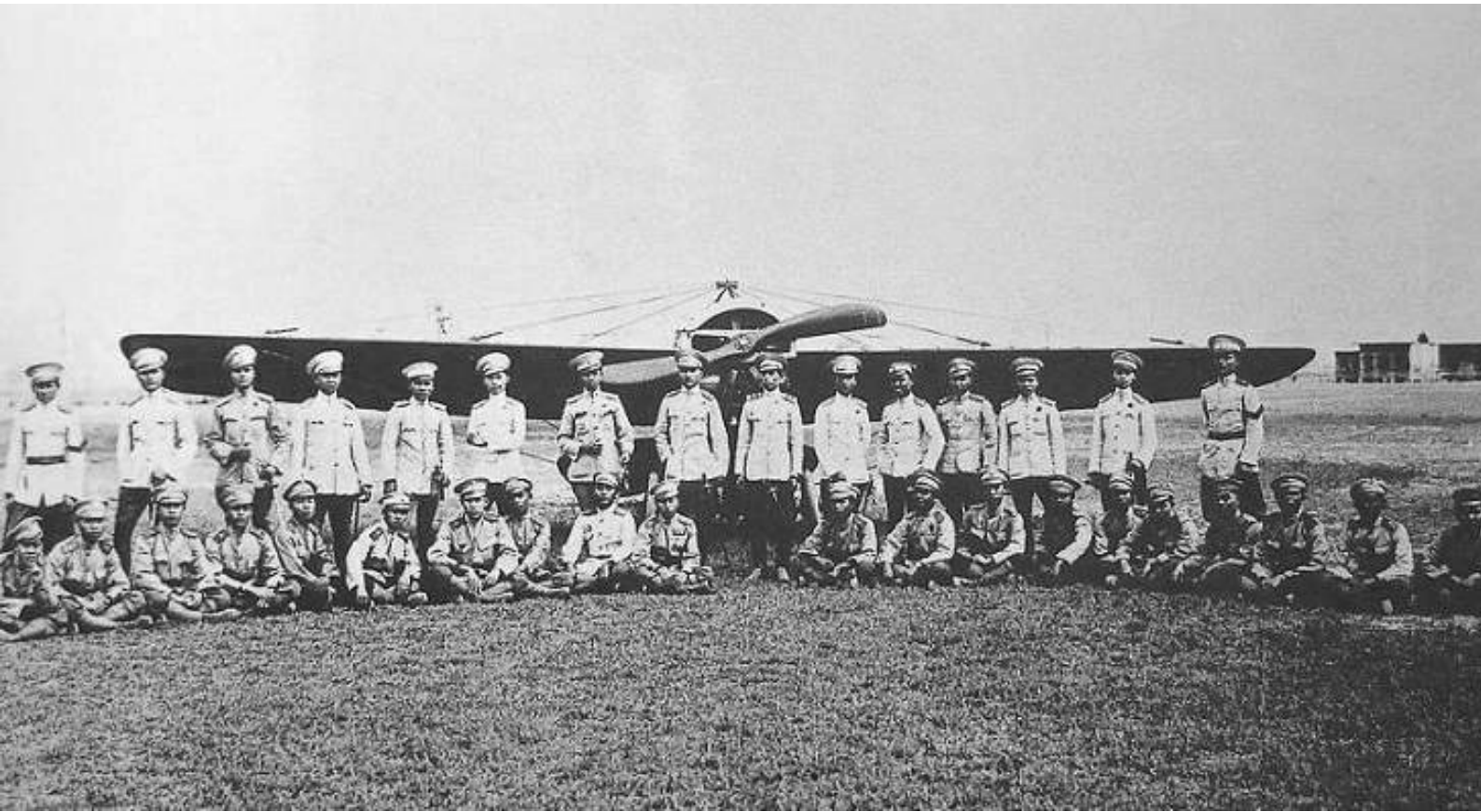
กำเนิด "ทหารช่าง"

เมื่อ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงดำรงพระยศเป็นจเรทหารช่าง ก็ทรงพระอุตสาหะและพระปรีชาฝึกฝนอบรมวิชาการทหารช่างอย่างเต็มพระกำลัง จนวิชาการทหารช่างเจริญขึ้นตราប់ถึงทุกวันนี้ โดยหลักการสำคัญในวิชาทหารช่างยังคงใช้หลักที่ทรงวางไว้ บรรดาทหารช่างจึงเคารพรักและนับถือพระองค์ท่านในฐานะทรงเป็น "ครู" ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงประกาศถึงพระปรีชาสามารถไว้

“อนึ่ง ทรงพระราชดำริว่า พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นกำแพงเพชรอัครโยธิน ได้ทรงรับราชการในตำแหน่งจเรทหารช่างทหารบกมาแต่พระพุทธศักราช 2451 ในเวลาที่ทรงรับราชการอยู่ในตำแหน่งนี้ ได้ทรงพระดำริวางระเบียบวิธีจัดการงานในกรมนั้น ให้เรียบร้อยเป็นหลักฐาน ทั้งได้ทรงแต่งตั้งตำราเรียนและทรงทำการสอนด้วยพระองค์เอง และแนะนำให้ผู้สอนในวิชาช่างสำหรับทหาร นับว่าเป็นปอเกิดวิชาช่างทหารในกองทัพบกสยามเป็นอย่างดี เพราะพระองค์ท่านเป็นผู้รอบรู้กิจการช่างทุกประเภท ทั้งทางทหารและพลเรือนเป็นอย่างวิเศษ”

นอกจากนี้ ยังทรงรับราชการในตำแหน่งต่างๆ ทางทหารพร้อมไปกับตำแหน่งจเรทหารช่าง คือ ทรงเป็นผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 3 ผู้บัญชาการกองพลทหารบกที่ 1 รักษาพระองค์ จเรทัพบกและการปืนเล็กปืนกล อันเป็นตำแหน่งที่ต้องตรวจตราการทหารและงานทุกอย่างทั่วราชอาณาจักร ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฎข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม และทรงพระอุตสาหะเสด็จตรวจการทหารบกทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมืองเป็นประจำโดยไม่ทรงเห็นแก่ความลำบากส่วนพระองค์

เมื่อคนไทย "บิน" ได้

วิทยาการและสิ่งประดิษฐ์ชนิดหนึ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้น และนำความเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งใหญ่มาสู่โลก คือ เครื่องบิน ซึ่งในยุคนั้นกำลังมีความก้าวหน้าในประเทศตะวันตก จนต้นปี 2453 มีชาวยุโรปนำเครื่องบินมาแสดงการบินให้คนไทยชมที่สนามราชกรีฑาสโมสร โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตร ครั้งนั้น พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ซึ่งดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหมื่นทรงทดลองขึ้นบินด้วย จึงนับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้ขึ้นเครื่องบิน

หลังแสดงการบินวันนั้นจบลง พระองค์ทรงซื้อเครื่องบินลำนั้นไว้ศึกษา และกราบทูลปรึกษา พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช เสนาบดีกระทรวงกลาโหม ให้จัดส่งนายทหารไทยไปเรียนวิชาการสร้างเครื่องบินและการบิน นับว่ากิจการบินได้เริ่มต้นขึ้นในประเทศไทยโดยพระองค์ท่าน ต่อมายังทรงให้จัดตั้งโรงประกอบเครื่องบินและสนามบินที่ดอนเมือง อันเป็นสิ่งแสดงให้เห็นพระวิสัยทัศน์และพระปรีชาสามารถเป็นอย่างยิ่ง

"ลือสาร" ข้ามขอบฟ้า

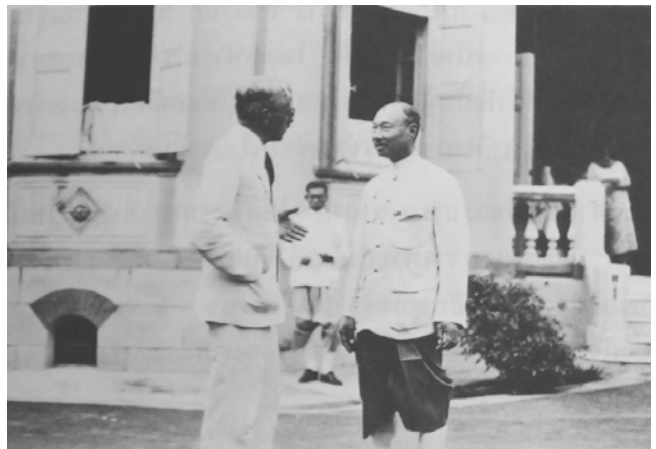
วิชาช่างวิทยุเป็นอีกวิชาหนึ่งที่ทรงสนพระทัย พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงเริ่มทำสถานีทดลอง HS 1 PJ ของพระองค์เองในขณะทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงคมนาคม จนประมาณปี พ.ศ. 2471 ทรงริเริ่มให้มีวิทยุกระจายเสียงอย่างเป็นทางการที่กรมไปรษณีย์โทรเลข วัดเลียบ และเริ่มทดลองส่งกระจายเสียงออกอากาศ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2471 ต่อมาอีก 2 ปีทรงสั่งซื้อเครื่องส่งมาติดตั้งที่วังพญาไท และเริ่มส่งกระจายเสียงในวันฉัตรมงคล โดยเผยแพร่พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ไปสู่ปวงชาวไทย นับเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนครั้งแรกของเมืองไทย

นอกเหนือจากงานวิทยุกระจายเสียงที่ทรงสนพระทัยอย่างจริงจังแล้ว ยังทรงสนพระทัยงานวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นของใหม่ในยุคนั้นอีกด้วย รวมถึงทรงวางโครงสร้างการบริหารจัดการระบบไปรษณีย์โทรเลขให้เป็นรากฐานอันแข็งแกร่งสืบต่อมาจนปัจจุบัน

"รถไฟ" เส้นเลือดหลักคมนาคมไทย

กิจการสำคัญที่ทรงปฏิบัติและส่งผลต่อความเจริญอย่างไพศาลแก่ประเทศไทย คือ กิจการรถไฟ ซึ่งเดิมต้องอาศัยชาวต่างชาติเป็นผู้บัญชาการและอำนวยการในหน้าที่สำคัญ จนรัฐบาลไทยประกาศสงครามเข้ากับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้ตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงขณะนั้นว่างลง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวงเพิ่มขึ้นจากตำแหน่งทางการทหาร

กิจการรถไฟเป็นงานที่ต้องใช้ศาสตร์ในแขนงต่างๆ ทั้งวิชาช่าง การบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ รัฐศาสตร์ ตลอดจนงานเศรษฐกิจและการพาณิชย์ ซึ่งพระองค์ทรงทุ่มเททั้งพระกำลังกายและพระสติปัญญา ในการวางโครงสร้างระบบขนส่งทางรางให้เป็นเหมือนเส้นเลือดหลัก คมนาคมที่นำพาความเจริญไปทั่วประเทศ ซึ่งถือเป็นยุคที่รุ่งเรือง ก้าวหน้าอย่างที่สุดของกิจการรถไฟไทย โดยทรงรวมกรมรถไฟหลวง สายเหนือกับสายใต้เข้าเป็นกรมเดียวกัน รวมราชการกรมทางหลวง ให้มาอยู่ในบังคับบัญชาเดียวกัน และบัญญัติให้กิจการรถไฟราษฎร ที่ได้รับอนุญาตและรถไฟอุตสาหกรรม มาขึ้นอยู่กับสภากรรมการรถไฟ ทำให้การบริหารจัดการงานเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ

สิ่งสำคัญที่สุดอันแสดงถึงพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของ พระองค์ท่าน คือ การพัฒนาบุคลากรของกรมรถไฟหลวงให้มีความรู้ ความสามารถ โดยทรงฝึกและแนะนำสั่งสอนข้าราชการกรมรถไฟด้วย พระองค์เอง ทรงจัดให้มีนักเรียนสอบชิงทุนไปศึกษาวิชาการรถไฟ และการพาณิชย์ในต่างประเทศ เพื่อกลับมารับตำแหน่งสำคัญแทน ชาวต่างชาติ ทรงชักนำให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อยในกรมรถไฟ มีความรู้สึกฉันมิตรซึ่งกันและกัน ร่วมมือปฏิบัติราชการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว สิ่งเหล่านี้คือรากเหง้าที่การรถไฟฯ ยังคงตระหนักถึงจน ปัจจุบัน

ต่อยอดสู่การโรงแรม - การโฆษณาประชาสัมพันธ์

กิจการรถไฟเจริญขึ้นตามแนวทางที่ทรงวางไว้ พระองค์ ทรงต่อยอดกิจการด้วยการจัดสร้างโรงแรมขึ้นในพื้นที่สำคัญที่เส้นทางรถไฟผ่าน อาทิ โรงแรมรถไฟหัวหิน โรงแรมรถไฟหาดใหญ่ โรงแรมรถไฟเชียงใหม่ รวมถึงโรงแรมราชธานีที่สถานีกรุงเทพ และโรงแรม วังพญาไท เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาว ต่างประเทศ โดยทรงจัดให้มีการอบรมด้านการบริการและวิชาการ โรงแรมแก่พนักงาน ทำให้กิจการโรงแรมของกรมรถไฟหลวงได้รับการกล่าวถึงในเรื่องบริการระดับห้าดาว

พระองค์ยังทรงตั้งแผนกโฆษณาของกรมรถไฟขึ้น เพื่อเผยแพร่งานกิจการรถไฟ และการท่องเที่ยวประเทศไทยในวงกว้าง ภาพยนตร์นำเที่ยวชุดแรกคือ “See Siam” เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมาก จนมีภาพยนตร์ “See Siam No. 2” ตามมา ไม่เพียงเท่านั้น ยังทรงจัดตั้งแผนกถ่ายภาพขึ้นเพื่อบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ไว้เป็นที่ระลึก และพิมพ์ภาพสวยๆ จำหน่ายแก่คนทั่วไป

การคลัง การพาณิชย์ สร้างเศรษฐกิจชาติ

กิจการสำคัญอีกอย่างที่พระองค์ท่านทรงวางรากฐานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คือ การออมสิน โดยทรงจัดวางระเบียบเป็นพื้นฐาน และดำเนินการเป็นกิจลักษณะตั้งแต่ พ.ศ. 2471 จนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้รวมกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงคมนาคมเข้าเป็นกระทรวงเดียวกัน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวง กับตำแหน่งนายกสภาเผยแพร่พาณิชย์ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญในทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ของประเทศ พระองค์ก็ทรงพระอุตสาหวิริยะอันแรงกล้า และมีพระหฤทัยจดจ่ออยู่กับความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติเป็นสำคัญ

พลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ทรงรับราชการมาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 จนกระทั่งรัชกาลที่ 7 ใน พ.ศ. 2475 จึงพ้นจากราชการ นับเป็นเวลาเกือบ 30 ปี ที่ไม่เคยทรงมีความบกพร่องทั้งทางวิชาการหรือการปกครอง จึงทรงเป็นต้นแบบของนักพัฒนาที่คนไทยทั้งประเทศยังคงจารึกไว้ในความทรงจำเสมอมา

คณะกรรมการและคณะผู้บริหารการรถไฟแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการ

นายวรัญช์ จำปรัตน์	ประธานกรรมการ
นางสาวชุนหัตต์ สิงห์ใหม่	กรรมการ
นายบวร วงศ์สินอุดม	กรรมการ
พลเรือเอก ทวีชัย บุญอนันต์	กรรมการ
นาวาอากาศเอก ธนากร พิระพันธุ์	กรรมการ
นางอัญชลี เต็งประทีป	กรรมการ
นายอานนท์ เหลืองบริบูรณ์	กรรมการ
นายอำนาจ ปรึมนวงศ์	กรรมการ

คณะผู้บริหาร

นายอานนท์ เหลืองบริบูรณ์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงคมนาคม รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการรถไฟแห่งประเทศไทย
นางสิริมา ศิริบุญเจริญเวช	รองผู้ว่าการกลุ่มยุทธศาสตร์
นายเอก สิกธีรวัฒน์	รองผู้ว่าการกลุ่มอำนาจการ
นายประเสริฐ อัดตะนิมกัน	รองผู้ว่าการกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน
นายจร รุ่งชูานัย	รองผู้ว่าการกลุ่มบริหารรถไฟฟ้
นายกนกศักดิ์ พงษ์ประเสริฐ (รองการแต่งตั้ง)	รองผู้ว่าการกลุ่มธุรกิจการเดินรถ รองผู้ว่าการกลุ่มธุรกิจการซ่อมบำรุงรถจักร และล้อเลื่อน
นายวรวิทย์ มาลา	รองผู้ว่าการกลุ่มธุรกิจการบริหารทรัพย์สิน
นางสาวเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย	ผู้ช่วยผู้ว่าการด้านบริหาร
นายจุลพงษ์ จุฬานนท์	ผู้ช่วยผู้ว่าการด้านปฏิบัติการ
นางลัดดา ละออกุล	ผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและการบัญชี
นายวัชรชานู สิริสุวรรณทัศน	วิศวกรใหญ่ฝ่ายการช่างกล
นายไพบุลย์ สุจริงกุล	วิศวกรใหญ่ฝ่ายการช่างโยธา
นายสิทธิชัย บุญเสริมสุข	วิศวกรใหญ่ฝ่ายการอาณัติสัญญาณและ โทรคมนาคม
นายอวิรุทธ์ กองเนตร	ผู้อำนวยการฝ่ายการพัสดุ
นายณรงค์ ตั้งระดมสิน	ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน
นายวรพจน์ เทียบบริตัน	ผู้อำนวยการฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
นายชาฎกร อินทรชม	ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทรัพย์สิน
นายศิริพงษ์ พุกทวีพันธุ์	ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโครงการพัฒนาที่ดิน
นายสุชีพ สุขสว่าง	วิศวกรใหญ่ฝ่ายโครงการพิเศษและก่อสร้าง
นายอารยะ ปิณฑะดิช (รองการแต่งตั้ง)	ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการเดินรถ
นายสุจิตต์ เชาว์ศิริกุล	ผู้อำนวยการฝ่ายบริการโดยสาร
นายพีระเดช หมู่ขวัญ (รองการแต่งตั้ง)	ผู้อำนวยการฝ่ายบริการสินค้า
นายบุญเลิศ ต้นติวิทยบุญพงศ์ พญ.ไพฑูรย์ ไพฑูรย์ทองคำพันธุ์	ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล
นางสาวมณฑาทิญาญ์ ศรีวิลาศ	หัวหน้าสำนักงานนโยบาย แผน วิจัยและพัฒนา
นายบุญสม เวียงชัย (รองการแต่งตั้ง)	หัวหน้าสำนักงานบริหารโครงการระบบรถไฟฟ้
นายวินชัย แผ่นผา	หัวหน้าสำนักงานแพทย์
นายมนัญ มณีจักร	หัวหน้าสำนักงานผู้ว่าการ
นายสมบุญ ฤทธิวิรุฬห์	หัวหน้าสำนักงานศูนย์ฝึกอบรมการรถไฟ
นายปิยบุตร ไตรวิจารณ์	หัวหน้าสำนักงานบริหารพื้นที่ตลาด
พล.ต.ต.สุรพงษ์ ถนอมจิตร	หัวหน้าสำนักงานยุทธศาสตร์ธุรกิจการเดินรถ
นายธนพล คำมณี	หัวหน้าสำนักงานจัดหาพัสดุซ่อมบำรุง
นายราชพัลลภ ชื่นปรีชา	หัวหน้าสำนักงานอาณานิคม
นพ.เกรียงศักดิ์ เจริญสุขธรรมาศ	หัวหน้าสำนักงานจัดการกรมสิทธิ์ที่ดิน
นายโอกาส ตีรมาศเสถียร	ผู้บังคับการกองตำรวจรถไฟ
	ผู้ตรวจการ 1
	ผู้ตรวจการ 2
	ผู้ตรวจการ 3
	ผู้ตรวจการ 4

เจ้าของ	การรถไฟแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษา	นางสาวเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย
บรรณาธิการบริหาร	นายเอกริช ศรีอาระยันพงษ์
กองบรรณาธิการ	บริษัท คอร์แอนด์พีค จำกัด
ฝ่ายประสานงาน	นางศุภมาศ ปลื้มกุศล นางอากาศพันธุ์ สวัสดิ์
ฝ่ายภาพ	บริษัท คอร์แอนด์พีค จำกัด กองโฆษณาและส่งเสริมการท่องเที่ยว กองประชาสัมพันธ์
ฝ่ายจัดส่ง	กองโฆษณาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รับ-ส่ง ๗๒๓.1 ฝ่ายบริการโดยสาร
ฝ่ายสมาชิก	หมวดสัมพันธ์: สถานีกรุงเทพ กองโฆษณาและส่งเสริมการท่องเที่ยว การรถไฟแห่งประเทศไทย เลขที่ 1 แขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทรศัพท์ 0 2220 4271
ออกแบบและผลิต	บริษัท คอร์แอนด์พีค จำกัด 27 ซอยเจริญนคร 14 ถนนเจริญนคร แขวงคลองต้นไทร เขตคลองสาน กรุงเทพฯ 10600 โทรศัพท์ 0 2861 0674 โทรสาร 0 2861 0675

